

Samhällservicesförvaltningen,
2023-09-26,
Dnr: 00090/2023

SAMRÅDSREDOGÖRELSE FÖR VATTENTJÄNSTPLANEN

LJUSDALS KOMMUN
GÄVLEBORGS LÄN

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

HUR SAMRÅDET BEDRIVITS

Kungörelse om samråd publicerades i Ljusdals Posten den 25 augusti 2023 med en inbjudan till samrådsmöte. Samrådstiden har pågått mellan 25 augusti till 15 september 2023. Kommunen har på ett lämpligt sätt och skälig omfattning hållit samråd med berörda intressen.

Kungörelsen har anslagits på www.ljusdal.se samt www.ljusdalenergi.se

Handlingar har funnits tillgängliga på kommunhusets entréplan samt plan 4 och på Los, Järvsö, Ramsjö och Färila bibliotek.

Samrådsmöte hölls tisdagen den 5 september 2023 kl 18:00 i Ljusdalssalen, Kommunhuset i Ljusdal.

Antalet inkomna yttranden är tio, varav fyra har inkommit utan synpunkter/ ingen erinran. Dessa fyra är Omsorgsnämnden, Utbildningsnämnden, Arbetsmarknad- och socialnämnden samt Söderhamns kommun. Samtliga yttranden har blivit beaktade och tillgodosedda.

LÄNSSTYRELSEN GÄVLEBORG

Kommunens skyldighet att ordna vattentjänster

Länsstyrelsen anser att kommunen på ett bra sätt redovisat metoder och bedömningar utifrån sitt ansvar att ordna vatten- och avloppstjänster enligt § 6 Lagen om allmänna vattentjänster. Kommunen redovisar på ett tydligt sätt hur de ser på sina olika bebyggelseområden samt pekar ut vilka områden de avser att bygga ut den närmaste 12-årsperioden.

Länsstyrelsen noterar att gränsen för sammanhållen bebyggelse satts till 25 fastigheter i bilaga 1. Praxis säger 20–30 fastigheter eller till och med mindre i undantagsfall, varför 20 fastigheter borde vara en mer logisk gräns.

KOMMENTAR:

Praxis är ett satt som ett spann då det inte finns en exakt gräns, dvs t ex inte fler än 20 fastigheter. Ljusdals kommun har valt 25 fastigheter som en utgångspunkt. Bebyggelseområden med färre än 20 fastigheter kan bedömas ha behov av kommunala vattentjänster om andra kriterierna i vår bedömningsmodell uppfylls.

Skyfallspåverkan på den allmänna VA-anläggningen

Det är positivt att planen uppmärksammar de klimatrelaterade utmaningarna för VA-anläggningarna och vattentjänstplanens betydelse för att uppmärksamma dessa. Det är även positivt att planen påpekar vikten av ett nära samarbete mellan VA-huvudmannen och kommunens övriga förvaltningar för att klara av att leverera långsiktigt hållbara vattentjänster. Länsstyrelsen ser gärna att en strategi för hur samarbetet kan bedrivas redovisas och att ett sådant samarbete mynnar ut i en väl förankrad klimatanpassningsstrategi.

KOMMENTAR:

Kommunen kompletterar innehållet under "Klimatrelaterade utmaningar" med en text där det framgår hur ett samarbete mellan VA-huvudmannen och kommunens övriga förvaltningar kan bedrivas framöver.

Exempel på klimatrelaterade risker för Va-anläggningar läggs till.

Enligt § 6 b i Lagen om allmänna vattentjänster ska en vattentjänstplan innehålla kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall. I Skyfallsplanen bilaga 3 nämns att det i Ljusdals kommun finns cirka 100 VA-anläggningar utöver ledningsnätet som behöver skyddas vid skyfall och höga flöden och att detta behöver genomföras stegvis i en prioriterad ordning, där ett antal anläggningar hanteras varje aktualiseringsperiod. Vidare nämns att som grund för bedömning och planering används bland annat skiktet Skyfallskartering och Översvämning i kommunens kartsystem. Kommunen nämner också att vattenverk och avloppsreningsverk prioriteras före andra VA-anläggningar och högst antal anslutna prioriteras först.

Länsstyrelsen saknar dock en redovisning över vilka VA-anläggningar som kan riskera att påverkas vid skyfall utifrån tillgängligt skyfallsunderlag. Det är bra att planen redovisar en prioriteringsordning av anläggningarna, i första hand vattenverk och avloppsreningsverk, som i sin tur rangordnas efter antal anslutna. Länsstyrelsen saknar dock en kartläggning över vilka klimatrelaterade risker som finns för dessa anläggningar och vilka konsekvenser dessa kan medföra samt en plan för hur det fortsatta arbetet ska bedrivas.

Kartläggning och konsekvensanalys behövs för att kunna ta fram och genomföra konkreta åtgärder för att skydda VA-anläggningarna så att dessa uppfyller funktionskraven vid skyfall eller höga flöden.

KOMMENTAR:

Det finns kommunala VA-anläggningar på 20 orter i Ljusdals kommun. Med ledningsnät för varje ort inkluderat innebär det att det finns över 100 VA-anläggningar. Att utreda vilka av dessa som påverkas vid skyfall på mindre än ett års tid var inte genomförbart när lagkrav på skyfallsplan infördes. Arbete med detta kommer att genomföras enligt beskriven prioriteringsordning under kommande aktualiseringsperioder.

Av säkerhetsskäl kommer vi i detta publika dokument inte visa upp en kartläggning över de allmänna VA-anläggningarnas risker och placering. Detta kommer att hanteras i separata interna dokument. Vid upprättande av dessa kan det remitteras till Länsstyrelsen.

Vattentjänstplanens omfattning

Länsstyrelsen anser att dokumentets uppbyggnad är något otydligt där Vattentjänstplanen enbart omfattar bilaga 2 i tillsänt material och som kommunen önskar samråd kring. Länsstyrelsen anser att hela dokumentet som kommunen kallar Vatten Hantering och planering Ljusdals kommun, med undantag av bilaga 4 Nödvattenplan, utgör underlag som ska inrymmas i en Vattentjänstplan enligt Lagen om allmänna vattentjänster och inte enbart det som redovisas i bilaga 2.

KOMMENTAR:

Ingen formell vägledning finns framtagen för hur tillägget till §6 ska hanteras. Ljusdals kommun har tolkat lydelsen i krav på innehåll i Vattentjänstplanen som mest likvärdig med krav på innehåll delen VA-utbyggnadsplan som ingår i VA-plan.

Ljusdals kommun har också identifierat ett behov att samlat kunna hantera vattenrelaterade åtgärdsplaner, där många går i varandra. Att byta dokumentstrukturen på detta sätt med separerade anser kommunen kunna förenkla vårt framtida arbete. T ex kan skyfallsplan samordnas med plan för att hantera höga flöden och ovidkommande vatten. Att separera dokumenten förenklar också beslutsprocess vid justeringar och uppdateringar.

Dokumentens innehåll i denna version är att betrakta som grundstruktur som sedan kommer att utvecklas under kommande aktualiseringsperioder och där fler vattenrelaterade dokument kan knytas till grunddokumentet Vatten i Ljusdals kommun, vilket är tänkt att fungera som ett övergripande, styrande dokument.

KOMMUNAL INTERNREMISS

LJUSDAL ENERGI AB

Ljusdal Energi har i delaktiga i processen med framtagande av vattentjänstplan och övriga dokument som ingår i arbetet. Ljusdal Energi ser att det är viktigt med arbete med utveckling och revidering påbörjas i god tid under varje mandatperiod och att det är av stor vikt att tillräckligt med resurser från alla förvaltningar och alla nivåer avsätts. Ljusdal Energi är positiva till det förvaltningsöverskridande arbetet med hantering av vattenfrågor.

KOMMENTAR: Kommunen delar denna uppfattning.

SAMHÄLLSSERVICENÄMNDEN

I enlighet med förändringar i Lagen om allmänna vattentjänster (2006:41 2) ska varje kommun ta fram en vattentjänstplan senast 2023-12-31. Planen ska innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses.

Ljusdals Kommun och Ljusdals Energi AB har gemensamt tagit fram ett förslag till vattentjänstplan som nu är föremål för samråd. Samhällsservicenämnden anser att planen är både allomfattande och tydlig i sina skrivningar, samt på ett mycket bra sätt ger förutsättningar för bedömningar om hur framtida genomförande av åtgärder inom det allmänna VA-området bör hanteras.

Processen med framtagandet av denna plan är dessutom ett mycket bra exempel på ett effektivt arbetssätt med förvaltningsöverskridande samverkan i koncernövergripande frågor, där såväl kommunala förvaltningar som kommunala bolag har ett gemensamt ansvar för genomförandet.

KOMMENTAR: Kommunen delar denna uppfattning

FÖRETAGARNA LJUSDAL

Företagarna Ljusdal ser positivt på framtagandet av en uppdaterad, aktuell plan och hantering av vatten. Vatten är ju en grundläggande förutsättning för att bo, leva, uppleva, besöka och verka på en plats. Med utgångspunkt i de kommunala målen, med bland annat en ökad befolkning och ett blomstrande företagsklimat, är det angeläget att proaktivt planera för och möjliggöra en trygg och långsiktig utveckling avseende boende och verksamheter.

KOMMENTAR: Kommunen delar denna uppfattning.

SKOGSSTYRELSEN

Att se till att vattenförsörjningen för kommunen är säkrad för framtiden samt att skydda de vattenförekomster som finns är ett viktigt kommunalt ansvar. Förutsättningar för att kunna hantera vattenfrågorna är att flera enheter och funktioner samarbetar samt att resurser avsätts för att kunna genomföra arbetet.

Inför revidering av det övergripande styrdokumentet översiktsplanen och dess tillägg och fördjupningar, så lämnar Skogsstyrelsen de synpunkter som önskas tillföra ärendet.

Vi ansvarar för frågor om skogsbruket och har till uppgift att verka för att landets skogar sköts på ett sådant sätt att de skogspolitiska målen nås. Vi är tillsynsmyndighet, enligt skogsvårdslagen och delar av miljöbalken gällande skogliga åtgärder på skogsmark (mark som lyder under SVL.). Vidare ingår bland våra uppgifter att medverka i frågor om samhällsplanering för en hållbar utveckling och hushållning med naturresurser.

KOMMENTAR: Kommunen ser fram emot att se Skogsstyrelsen som en remissinstans för revideringar inom översiktsplanearbetet.

FÖRSVARSMAKTEN

Försvarsmakten ansvarar, i enlighet med förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden, för riksintressen för totalförsvarets militära del (3 kap. 9 § miljöbalken). Försvarsmakten är som sektorsmyndighet ansvarig för att identifiera, samråda om, besluta om och presentera underlag för dessa riksintresseanspråk. Försvarsmakten fattade beslut om nu gällande riksintressen och områden av betydelse för totalförsvarets militära del den 26 januari 2023 (FM2022-23088:1).

I begreppet militär del ingår även andra myndigheters områden och verksamhet så som Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), Försvarets radioanstalt (FRA) och Försvarets materielverk (FMV), varför Försvarsmakten företräder även dessa vad gäller riksintressen och samhällsplanering.

Av 3 kap. 9 § miljöbalken följer att mark- och vattenområden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Riksintressen för totalförsvarets militära del kan i vissa fall redovisas öppet och i andra fall inte. Huruvida ett riksintresse kan redovisas öppet eller inte baseras på en bedömning om en sådan redovisning skulle avslöja uppgifter som omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Exempel på områden av riksintresse för totalförsvarets militära del som redovisas öppet är övnings- och skjutområden på land och till havs, flottilflygplatser och garnisoner. Riksintressen som inte redovisas öppet är sådana där öppet redovisad information om området och dess beskaffenhet riskerar att avslöja uppgifter vars röjande kan medföra betydande men för totalförsvaret eller i annat fall för rikets säkerhet. Sådana områden kan exempelvis ha koppling till anläggningar för spanings-, kommunikations- och underrättelseändamål.

Riksintressen för totalförsvarets militära del Riksintressen för totalförsvarets militära del (3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken) kan i vissa fall redovisas öppet och i andra fall inte. Dels finns områden i form av övnings- och skjutfält och flygflottiljer som redovisas öppet, dels områden som av sekretesskäl inte kan redovisas öppet. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem. Huvuddelen av Sveriges kommuner är i olika omfattning berörda av riksintressena.

Ljusdals kommuns samrådsförslag till ny vattentjänstplan berörs av följande område av betydelse och påverkansområde för totalförsvarets militära del. Utförligare beskrivning av dessa områden, deras värden samt exempel på vilka åtgärder som kan riskera påtaglig skada finns att läsa i aktuell riksintressekatalog.

Påverkansområde väderradar tillhörande riksintresset Väderradar Hudiksvall (TM0096) samt Lågflygningsområde Värmland upp till Älvdalen (TM0351) är viktiga för försvaret.

Försvarsmakten gör bedömningen att planförslaget i sin nuvarande utformning inte innebär risk för påtaglig skada för område av betydelse eller påverkansområde för totalförsvarets militära del.

Försvarsmakten vill betona att det är av stor vikt att exempelvis kommande planer, lov och tillståndsärenden remitteras Försvarsmakten enligt vad som framgår i riksintressekatalogen/senaste beslut om riksintresseanspråk för totalförsvarets militära del (FM2022-23088:1). Detta för att bland annat säkerställa att ingen skada sker på riksintressen som omfattas av sekretess där inget kan redovisas öppet på en karta.

KOMMENTAR: Kommunen respekterar riksintressen för totalförsvarets militära del.

Yttrandena redovisas till viss del sammanfattande, för att ta del av de fullständiga yttrandena, kontakta kommunens diarium. I kommentarer redovisas om synpunkterna lagts till grund för den bearbetade planen eller/och om inte, varför de inte kunnat tillmötesgå.

STÄLLNINGSTAGANDE EFTER SAMRÅD

- Redaktionella ändringar har förekommit.
- Förtydliganden i text har gjorts enligt inkomna synpunkter.
- Beslut tas i frågan om betydande miljöpåverkan.

MEDVERKANDE TJÄNSTEMAN

Viktor Svensson
Anna-Karin Nejdmo
Helena Olovsson Haglund